

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/120/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4312216483
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Novotný
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2014:4312216483.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Novotného a sudcov JUDr. Jarmily Pogranovej a JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova ul. č. 25, IČO: 35 807 598, zastúpený: Fridrich Paľko, s.r.o. so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, zastúpená advokátom a konateľom Doc. JUDr. Branislavom Fridrichom, PhD., proti odporkyňi: Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Župné námestie 13, o zaplatenie majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 10C/96/2013-60 zo dňa 30. októbra 2013, takto jednohlasne

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Odporkyňi **n e p r i z n á v a** náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Návrhom (žalobou) zo dňa 28.09.2012 sa navrhovateľ (žalobca) domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by bola odporkyňa (žalovaná) zaviazaná zaplatiť mu z titulu majetkovej škody sumu 125,-Eur a z titulu nemajetkovej ujmy sumu 298,73Eur a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, keď požadoval aj náhradu trov konania. Svoj návrh s poukazom na ustanovenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (zákon č. 233/1995 Z. z. - v znení do 31.5.2010, do 31.5.2011 a po 1.6.2011) a zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov skutkovo odôvodnil tým, že exekučný súd - Okresný súd Levice v exekučnom konaní vedenom na základe jeho návrhu na vykonanie exekúcie proti povinnému P. Q. (registrácia súdneho exekútora EX 7709/2010) rozhodol o žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie až dňa 18.11.2011, teda po uplynutí zákonom stanovenej doby (omeškanie viac ako 162 dní!) a to rozhodnutím o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora na vydanie mu poverenia na vykonanie exekúcie, ktorá nečinnosť Okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas špecifikovaného obdobia nevykonával vo veci také úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, pričom on vyvinul enormné úsilie na docelenie vecného posunu v exekučnom konaní. Z dôvodu nesprávneho úradného postupu exekučného súdu (nevydaním rozhodnutia v zákonom stanovenej lehote a nesústredenosťou konania so zbytočnými prietahmi) mu vznikla majetková škoda v celkovej výške 125,-Eur predstavujúca náhradu účelne vynaložených nákladov spojených s jeho činnosťou uskutočňovanou vo veci správy a vymáhania pohľadávky v zbytočne uplynutom období (na správu pohľadávky prostredníctvom pracovných výkonov zamestnanca pomocou informačného systému suma 70,-Eur + na udržiavanie a správu informačného systému suma 40,-Eur + suma 15,-Eur na administratívne spracovanie textov urgencií, publikačné výdaje spojené s vyhotovením urgencií, na poštovné a telekomunikačné výdaje), keď si tiež uplatňuje aj primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sumou 298,73 Eur za obdobie omeškania (nečinnosti) exekučného súdu, pretože samotné konštatovanie porušenia (jeho) práva na súdnu ochranu

nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu mu spôsobenú nesprávnym úradným postupom - nesústrednej činnosti takej intenzity, ktorá mala za následok zbytočné prietahy v konaní spojené so zásahom do výkonu jeho majetkových práv. Pri určení primeranej náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal pre možnú analógiu z doktríny prijatej Ústavným súdom, podľa ktorej pri zbytočných prietahoch v súdnom konaní je spravodlivé, aby za každý rok poznačený prietahmi sa vzťahovala satisfakcia vo výške 20.000,-Sk, t. j. cca 660,-Eur, teda 55,-Eur za mesiac. Tvrdí preto, že je nutné deklarovať porušenie jeho práva na rozhodnutie o žiadosti o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie v zákonnej dobe, deklarovať porušenie jeho práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces, deklarovať porušenie princípov právneho štátu nesprávnym úradným postupom exekučného súdu (konkrétne princípu legality a princípu ochrany legitímnych očakávaní, princípu ochrany dôvery v právo a princípu právnej istoty) a nahradiť mu požadovanú nemajetkovú ujmu a majetkovú škodu, ktorá mu bola spôsobená v priamej príčinnej súvislosti s porušením označených práv a princípov právneho štátu, keď medzitýmnym rozsudkom žiadal určiť žalovanú zodpovednou za škodu, nerozhodnutím o žiadosti o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie v exekučnom konaní v zákonom stanovenej lehote.

Napadnutým rozsudkom Okresný súd v Nitre ako súd prvého stupňa po prejednaní veci na pojednávaní rozhodol tak, že návrh navrhovateľa (v plnom rozsahu) zamietol a súčasne o trovách účastníkov voči sebe navzájom rozhodol tak, že odporkyňa nepriznáva náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na vykonané dokazovanie (predovšetkým spisom Okresného súdu Levice) a citované ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (§ 4 ods. 1 písm. a/ bod 1, § 9 ods. 1 a 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1 - 2, § 19 ods. 1 a 3) a citované ustanovenia Exekučného poriadku (zákon č. 233/1995 Z. z. - § 41 ods. 1, § 41 ods. 2 písm. c/, d/, § 44 ods. 1 a 2) tým, že ho považoval za nedôvodný a v konaní úspešnej odporkyňa nepriznal náhradu trov konania podľa § 142 OSP z dôvodu, že žiadne trovy nešpecifikovala.

Zo spisu sp. zn. 7Er/519/2010 Okresného súdu Levice súd zistil, že návrh na vydanie poverenia bol podaný dňa 05.08.2010. O návrhu na vydanie poverenia exekučný súd rozhodol uznesením zo dňa 04.10.2010 tak, že žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia zamietol. Voči uvedenému uzneseniu oprávnený podal odvolanie, KS v Nitre dňa 30.11.2010 rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil, po ktorom rozhodnutí oprávnený vzal odvolanie späť (26.01.2011). Exekúcia bola zastavená 08.07.2011.

Ďalej súd prvého stupňa poukázal na to, že

- navrhovateľ podal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku a 6 mesačná lehota uplynula,
- uplatnené nároky sú pre nevydanie rozhodnutia v 15 dňovej zákonnej, resp. primeranej lehote, dodržanie ktorých v konaní zisťoval a neskúmal či prišlo k prietahom v konaní,
- 15 dňová lehota sa nevzťahovala na rozhodnutie súdu, ak ide o exekučný titul - rozsudok rozhodcovského súdu,
- exekučný súd rozhodol v primeranej lehote (nie po 162 dňoch) a oprávnený urgencie nepodal,
- prerušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je kompetentný preskúmať Ústavný súd SR,
- u exekučného súdu nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu a preto sa ďalej nezaoberal ani výškou uplatňovaných nárokov, preto za nehospodárny považoval i návrh na doplnenie dokazovania znaleckým posudkom a že
- nároky navrhovateľa neboli premlčané.

Uvedené rozhodnutie včas podaným odvolaním napadol len navrhovateľ domáhajúci sa jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na opätovné prejednanie. V dôvodoch svojho odvolania súdu prvého stupňa vyčítal to, že platné právo nepozná zánik právneho nároku nedôveryhodnosťou údajov (k argumentu o vyvrátení nároku navrhovateľa), že v čase podávania návrhu nemal k dispozícii súdny spis exekútorského súdu a tak mohol niektoré skutočnosti len usudzovať, čo však nič nemení na fakte, že zo strany štátneho orgánu došlo k nesprávnemu úradnému postupu nevydaním rozhodnutia v zákonom stanovenej lehote, že súd vôbec nevysvetlil svoj názor o tom, že účastníkom nevznikol stav právnej neistoty a že súdu neprísluší polemizovať o vhodnosti limitácie dĺžky konaní zákonnými lehotami a má aplikovať platné právo.

Odporkyňa sa k podanému odvolaniu navrhovateľa nevyjadrila. V priebehu konania sa vyjadrila k podanému návrhu, ktorý žiadala ako nedôvodný plne zamietnuť.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania s verejným vyhlásením rozhodnutia (§ 214 ods. 2 a § 156 ods. 1 a 3 OSP) viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania navrhovateľa (§ 212 ods. 1, prihliadajúc i na prípadné vady konania pred súdom prvého stupňa majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci - § 212 ods. 3) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné podľa ustanovenia § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdiť a súčasne v zmysle ustanovenia § 224 a § 142 ods. 1 OSP v odvolacom konaní úspešnej odporkyňi náhradu trov odvolacieho konania nepriznať z dôvodu, že jej v konaní žiadne nevznikli.

V danej veci navrhovateľ podal odvolanie, ktorého odvolacie dôvody uvádzané v odvolaní nekorešponujú plne s právnymi dôvodmi a skutkovými zisteniami, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie, navrhovateľ dostatočne nerozlišuje medzi jednotlivými rozhodnutiami súdov a je zrejmé, že ide o formulárove podané odvolanie bez ozajstnej snahy splniť si svoju povinnosť účastníka v kontradiktórnom spore. Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu tak aj procesnoprávnu oblasť a pri rozhodovaní je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania, keď podaním odvolania odvolateľ svojím dispozičným úkonom fakticky vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti súdu, a preto sa odvolací súd pri posudzovaní danej veci zaoberal len námietkami navrhovateľa z odvolania a procesným postupom súdu prvého stupňa predchádzajúcim vydaním napadnutého rozhodnutia z hľadiska, či prípadne došlo k vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Dokazovanie bolo vykonané výlučne oboznámením listín nachádzajúcich sa v spise, ako aj oboznámením exekučných spisov, ktorých dôkazov sa navrhovateľ dovoľával, keď inak za odňatie možnosti konať pred súdom možno považovať iba odňatie práv spôsobené procesnou činnosťou súdu, nie opomenutím alebo pasivitou účastníka, ktorý sa pojednávania nezúčastní z vlastného rozhodnutia resp. z ospravedlniteľného dôvodu, čím si sám zmarí možnosť realizovať na pojednávaní svoje procesné oprávnenia. Z tohto pohľadu súd prvého stupňa prejednal a rozhodol vec zákonným spôsobom, keď v súlade so zásadou kontradiktórnosti sporového konania umožnil účastníkom konania realizáciu ich procesných práv priznaných im Občianskym súdnym poriadkom.

Zákon č. 514/2003 Z. z. (nahradzujúci zákon č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu) o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (v znení neskorších predpisov nadobúdajúci účinnosť od 1.7.2004) je osobitným zákonom, ktorý v nadväznosti na Listinu základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb. - článok 36 ods. 3 a 4), Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (č. 209/1992 Zb. - článok 6 ods. 1) a Ústavu Slovenskej republiky (č. 460/1992 Zb. - článok 46 ods. 3) upravuje podmienky a spôsob náhrady škody, ktorá vznikla pri výkone verejnej moci, keď na to, aby štát zodpovedal za škodu spôsobenú orgánom vykonávajúcim verejnú moc, musia byť súčasne splnené podmienky zodpovednosti za škodu podľa tohto zákona. Základnou podmienkou je, aby škoda bola spôsobená pri výkone verejnej moci orgánom, ktorý vykonáva verejnú moc niektorým zo spôsobom v zákone špecifikovaným, druhým predpokladom je vznik škody alebo nemajetkovej ujmy a treťou nevyhnutnou podmienkou je, aby medzi konaním vedúcim k vzniku škody a samotnou škodou bola daná priama príčinná súvislosť, pričom dôkazné bremeno na preukázanie splnenia zákonných podmienok znáša poškodený a v prípade ich preukázania sa štát svojej zodpovednosti zbaviť nemôže, keďže zodpovednosť štátu má charakter objektívnej zodpovednosti (bez ohľadu na zavinenie). Zákon rozlišuje dva základné okruhy zodpovednosti za škodu a to zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím (§ 5 a 6) a zodpovednosť za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom (§ 9), keď je samostatne upravená zodpovednosť štátu za rozhodnutie o zatknutí, zadržaní alebo inom pozbavení osobnej slobody (§ 7) a tiež za rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo o väzbe (§ 8). Pojem „nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci“ nie je zákonodarcom v ustanovení § 9 ods. 1 zákona výslovne definovaný, je uvedený len príkladmo. Pri nedostatku zákonnej explicitnej definície vo všeobecnosti možno za takýto postup považovať porušenie pravidiel predpísaných právnymi normami pre konanie štátneho orgánu pri jeho činnosti súvisiacej s výkonom verejnej moci, ktorý sa dotýka individuálnych práv a povinností účastníkov daného konania, keď v zmysle zákona za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť takéhoto orgánu, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb.

Rozhodovanie o náhrade škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je závislé od posúdenia príčinnej súvislosti medzi týmto postupom orgánu verejnej moci priamo súvisiacim s výkonom právomoci orgánu verejnej moci a vzniknutou škodou ako jedným z rozhodujúcich predpokladov pre vznik zodpovednosti škody, čo vyžaduje starostlivé zváženie všetkých príčinných súvislostí pre objasnenie príčin, ktoré k určitému výsledku viedli, keď nesprávny postup orgánu štátu musí byť vždy so vznikom škody vo vzťahu (priamej) príčiny a následku.

Podstata sporu účastníkov teda spočívala v tom, či pre zamietajúce rozhodnutia o žiadosti súdneho exekútora na vydanie poverení na vykonanie exekúcie platila pätnásťdňová lehota, či postup exekučného súdu vykazoval znaky zbytočných prietáhov a či navrhovateľovi vznikla z dôvodu tvrdeného nesprávneho úradného postupu škoda a nemajetková ujma tak, že bola v príčinnej súvislosti s konaním exekučného súdu.

Vychádzajúc z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (citovaného súdom prvého stupňa) mal odvolací súd za to, že lehota 15 dní od doručenia žiadosti exekútora pre exekučný súd sa vzťahovala len na prípady vydania poverenia na vykonanie exekúcie, pri nezistení rozporu tak, ako to je uvedené v druhej vete tohto ustanovenia. Úmyslom zákonodarcu bolo zefektívniť exekučné konanie v snahe dosiahnuť, aby poverenie na vykonanie exekúcie nebolo zdržiavané nečinnosťou exekučného súdu, a preto z prejavu vôle normotvorcu obsiahnutom vo vetách 2 a 3 uvedeného ustanovenia rozlišoval prípady „ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia“ (veta druhá) a prípad „ak súd zistí rozpor žiadosti“ (veta tretia). Pokiaľ by mal zákonodarcu úmysel, aby pätnásťdňová lehota exekučného súdu sa vzťahovala i na rozhodnutie, ktorým žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia zamietne, bol by to upravil explicitne uložením (exekučnému súdu) povinnosti rozhodnúť v oboch prípadoch v lehote 15 dní, bez toho, že by rozlišoval jednotlivé zistenia exekučného súdu. Vydanie poverenia je osobitná skrátená forma rozhodnutia exekučného súdu, zamietnutie žiadosti je riadnym rozhodnutím exekučného súdu vyžadujúcim náležitú odôvodnenie zistených rozporov s dôsledkom pre nevydanie poverenia.

Vychádzajúc z uvedeného potom odvolací súd následne posudzoval, či konanie exekučného súdu, nevykazovalo navrhovateľom tvrdené zbytočné prietahy, resp. či jeho postup treba považovať za nesprávny úradný postup (práve) pre nevydanie rozhodnutia v zákonom ustanovenej lehote. Pri rozhodovaní o tom, či vo veci došlo k prietahom v konaní sa zohľadňujú tri kritériá, ktorými sú: 1. právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje, 2. správanie účastníka konania, 3. spôsob, akým súd v konaní postupoval. Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v článku 48 ods. 2 Ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na lehoty uvedené v zákone, ale s ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa aj v týchto prípadoch postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy (nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 16/02). Ustanovenie § 9 zákona treba na vec aplikovať v takom znení, v akom platil v čase namietaného nesprávneho úradného postupu orgánu verejnej moci (a nie je teda možné toto zákonné ustanovenie vykladať v zmysle jeho znenia po novele od 1.1.2013 (zákonom č. 412/2012 Z. z.), z čoho potom vyplýva, že postup exekučného súdu bolo nevyhnutné posúdiť aj z hľadiska „zbytočných prietáhov“ a to súdom samostatne, bez potreby existencie rozhodnutia alebo konania iného orgánu v zmysle znenia ustanovenia § 9 ods. 2 po novelizácii od 1.1.2013. Posúdenie zbytočných prietáhov nie je (ale) možné bez prihliadania na všetky okolnosti veci, teda nemožno neprihliadať na tisíce obdobných vecí (podávaných navrhovateľom na postup exekučného súdu) i vzhľadom k jeho možnostiam.

Za daných okolností tak navrhovateľ aj podľa odvolacieho súdu nepreukázal, že zo strany exekučného súdu došlo k nesprávnemu úradnému postupu nevydaním rozhodnutia v zákonnej lehote a ani k zbytočným prietahom, teda k naplneniu základného predpokladu pre prípadnú zodpovednosť odporcu, v dôsledku čoho nebolo potrebné zaoberať sa škodou príčinnou súvislosťou.

Zamietnutie žiadosti exekútora po cca 2 mesiacoch nemožno podľa odvolacieho súdu hodnotiť ako zbytočné prietahy (so stavom právnej neistoty navrhovateľa a s dôsledkom vzniku škody), keď bolo potrebné prihliadať na tisíce obdobných vecí a možnosti súdu. Navyše pokiaľ navrhovateľ nedisponoval spôsobilým exekučným titulom, nemohol mu tento privodiť prospech a teda mu preto nemohla vzniknúť (ani) škoda nemožnosťou jeho realizácie. V čase žiadosti exekútora zákonná lehota na vydanie poverenia pre daný typ exekučného titulu neplatila.

Vychádzajúc z uvedeného mal potom odvolací súd za to, že súd prvého stupňa rozhodol vo veci vecne správne, keď návrh navrhovateľa plne zamietol. Odvolací súd tiež vychádzal z toho, že medzi účastníkmi konania nebolo sporné to, že by navrhovateľ nepodal návrh na predbežné prerokovanie svojich nárokov a že 6-mesačná lehota na ich prerokovanie v čase rozhodovania súdu už uplynula, že je neprípustná všeobecná paušalizácia uplatňovaných nárokov na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, keď oba nároky je potrebné v konaní jednoznačne preukázať (nie je možné ich len predpokladať) v konaní vykonaným dokazovaním, že nepredloženie dôkazov nie je dôvodom na zastavenie konania, že znalecký posudok slúži len na preskúmavanie správnosti preukázaných tvrdení účastníkov konania, že rozhodovaciu činnosť súdov tvoriacich podstatu súdnictva nemožno hodnotiť ako nesprávny úradný postup, že vzťah príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom je vzťahom príčiny a následku, ktorý musí byť priamy, bezprostredný a neprerušovaný (a nestačí, ak je iba sprostredkovaný, teda k zmenšeniu majetku by muselo prísť priamo a len týmto postupom), že navrhovateľ nevyprodukoval žiadne dôkazy preukazujúce ním uvádzanú škodu a nemajetkovú ujmu a že vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci nezistil.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.